

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
Baia Mare, 3 – 6 aprilie 2018
Clasa a VI-a

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Totalul este de 120 de puncte.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Citește cu atenție următoarele texte:

A.

M-am așezat în spatele unui tun și, pe când să-mi trag și eu puțin sufletul, numai ce mă zgâlțâie de umăr o mână vânjoasă și aud cum strigă cineva la mine:

— Ei, copile, ce cauți tu pe aici?

Spune și tu, ce să-i fi răspuns, mai întâi că nici nu știam unde mă aflam?! Așa că mi-am băgat capul între umeri, îndesându-l cât mai adânc; recunosc, îmi tremurau picioarele de frică, iar omul ăsta mi se părea înfricoșător: avea o barbă neagră și deasă, clar că nu văzuse în viața lui aparat de ras, avea niște cizme până peste genunchi, și un fel de capsulă cu țepi¹ îi atârna legată de curea! Am încurcat-o, mi-am zis!

— Cum ai ajuns tu aici, copile? Bine că n-ai pățit ceva! În toiul luptelor, numai un copil ne mai lipsea! Ia spune, cine ești și de când ne urmărești?

— Răzvan sunt, dar de urmărit nu urmăresc pe nimeni (deși, m-am gândit, de vreme ce citisem cu atâta atenție, încât ajunsesem aici, poate că urmăream, totuși, ceva?!). Și habar nu am unde mă aflu, eu doar m-am trezit aici!

Apoi mi-am zis că dacă el mă ia la întrebări, aș putea să îl întreb și eu câte ceva!

— Dar ce e aici, circ? Sau carnaval? Și despre ce luptă vorbiți, domnule?

— Ei, domnule, domnule! Ce domn? Domn e doar Mihai Vodă, copile! Eu sunt Dan! Și ne-am retras aici după ce am luptat cu oastea otomană la Călugăreni! Copile, începi să mă cam obosești și mi se pare că ești cam dubios², ai haine ciudate³ și vorbești de parcă ai fi din altă lume! Ia spune, unde-i taică-tu?

Hait, mi-am zis, acuși, acuși mă spune tatei! Mă treceau deja nădușelile! Dar cum să mă spună, dacă sunt la Călugăreni, pe timpul lui Mihai Viteazul?

— Tata-i la serviciu și eu nu sunt de pe aici! În ce an ziceți că suntem? E vorba despre bătălia de la Călugăreni, a lui Mihai Viteazul?

— Mda, copile, ai înțeles! Suntem în anul 1595! Tu nu știi în ce an suntem? Și ce e ăla serviciu?

¹cercet. Istorescu – este vorba despre buzdugan, o armă utilizată în Evul Mediu, care putea avea diferite forme sau mărimi, în funcție de necesitățile luptei, de înălțimea și greutatea soldatului care o folosea, de utilizarea în lupte pedestre sau de la înălțimea calului.

²acad. Dexolescu – nu există probe științifice, de arheologie lingvistică, cum că acest cuvânt era folosit de oștenii lui Mihai Viteazul. E clar că băiatul inventează, că nu a călătorit în timp. Oare o fi bolnav?

³prof. Gramatescu – probabil copilul, după ce se întoarce din trecut, nu mai reține exact cuvintele pe care le-a folosit interlocutorul său. De aceea, amestecă limbajul aceluia cu propriul limbaj. Oricum, pare ciudat că înțelegea limba care se vorbea în alte timpuri. Poate să aibă dreptate și acad. Dexolescu.

Horia Corcheș, *Istoria lui Răzvan*

B.

A reușit ceea ce niciun alt domnitor român nu izbutise până atunci: unirea celor trei țări române. Și a devenit astfel – pentru generațiile care i-au urmat – un simbol al luptei pentru independență și pentru unitate.

I s-a spus Viteazul, pentru că a avut curajul să înfrunte forța uriașă a Imperiului Otoman din acele vremuri, dar și toate celelalte națiuni vremelnice potrivnice din jurul României. [...] Acesta a fost Mihai Viteazul, fiul lui Pătrașcu cel Bun (și el domnitor al Țării Românești între 1554 și 1557). [...]

Strateg iscusit, îmbinând talentul diplomatic cu acțiunea militară, Mihai Viteazul a reușit să pună în scurt timp bazele unui sistem de alianțe antiotomane, capabil să ducă la sporirea rolului Țării Românești pe plan extern. [...]

Multe dintre luptele cu Imperiul Otoman s-au terminat cu victorii răsunătoare, Călugăreni (1595) și Giurgiu (în același an) fiind doar două dintre locurile în care românii conduși de marele domnitor i-au înfrânt pe turci. În scopul restabilirii hotarului natural al Țării Românești de pe Dunăre, Mihai Viteazul pornește campanii militare îndrăznețe la sud de fluviu, dând bătălii grele la Nicopole, Vidin și Cladova. [...]

În primăvara anului 1600, marele domnitor român pornește acțiunea de cucerire a Moldovei, armata sa înfrângând la Bacău oștile lui Ieremia Movilă, aliate cu cele poloneze. La 27 mai 1600, Mihai Viteazul emite din Iași un hrisov (act domnesc) în care se intitula „Io, Mihai Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Ardealului și al Moldovei”. Acesta avea să fie punctul culminant al unei domnii luminate, în timpul căreia s-a reușit, pentru întâia oară, unirea celor trei țări române sub același voievod.

www.lumea-copiilor.ro

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la cele două texte.

SUBIECTUL I – Lectură și redactare (50 de puncte)

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional 12 puncte

1. Prezintă rolul dialogului în narațiune, valorificând o secvență comentată din textul A. 6 puncte
2. Scrie un titlu potrivit pentru textul B, motivându-ți alegerea în 30 – 50 de cuvinte. 6 puncte

b. Scriere despre textul ficțional/nonficțional 30 puncte

Prezintă, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, modul în care se reflectă realitatea în textul nonliterar B, prin comparație cu textul literar A.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea unui aspect din realitate comun celor două texte;
- ilustrarea a două trăsături ale textului B, semnificative pentru conturarea realității;
- prezentarea comparativă a modului în care se reflectă realitatea, valorificând câte o secvență din fiecare text;
- adecvarea conținutului la cerință.

Vei primi 8 puncte pentru redactarea răspunsului la punctul b (registrul de comunicare, stilul și vocabularul – 2 puncte; coerența textului – 1 punct; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii (10 puncte)

Exprimă-ți opinia, într-un text de cel puțin 150 de cuvinte, despre călătoria în timp realizată prin intermediul operelor literare.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării (50 de puncte)

1. Indică două cuvinte care conțin diftong din secvența: *M-am așezat în spatele unui tun și pe când să-mi trag și eu puțin sufletul, numai ce mă zgâlțâie de umăr o mână vânjoasă și aud cum strigă cineva la mine.* 4 puncte
2. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *vânjoasă, victorii.* 4 puncte
3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate în secvența: *în funcție de necesitățile luptei, de înălțimea și greutatea soldatului; Acesta avea să fie punctul culminant al unei domnii luminate.* 4 puncte

4. Alcătuieste un enunț cu omonimul cuvântului subliniat din secvența: *nu știam unde mă aflam.* **4 puncte**
5. Motivează rolul virgulei în secvența: *Cum ai ajuns tu aici, copile?* **4 puncte**
6. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *armata sa înfrângând la Bacău oștile lui Ieremia Movilă.* **4 puncte**
7. Menționează cele trei valori morfologice ale verbului *a fi*, ilustrându-le cu câte un exemplu din textul A. **6 puncte**
8. Selectează din secvența următoare două substantive în cazuri diferite, precizând funcția sintactică a fiecăruia: *Și a devenit astfel – pentru generațiile care i-au urmat – un simbol al luptei pentru independență și pentru unitate.* **6 puncte**
9. Construiește câte un enunț, în care un pronume posesiv, respectiv un pronume demonstrativ să îndeplinească funcția sintactică de atribut pronominal. **6 puncte**
10. Transcrie, din textul A, două propoziții simple. **6 puncte**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.